

[Arkadaşlar, beş sene evel ilk defa Samsuna ayak bastığım zaman bana kuvveti kalp veren vatandaşların ilk safındakı rahman Trabzonluların bulundu- nu asla unutmıyacağım.]

Yeniyol

Haftada iki defa çıkar • Siyasî Gazete - Trabzon • 19 İnci yıl-Sayı 2841

Fiati 4 kuruş

Pazartesi 10 İkinci teşrin 941

BAKIR VE BAŞ MUHARRİRİ BEKİR SOKUTİ KULAKSIZOĞLU

[Sakarya melhamei küba- sina üçüncü fırka ile yetişen Trabzon evlâtlarının meydanı muharebede gösterdikleri feda- kârlığın kıymetli hatırası daima dimağında menkuş kalacaktır.]

Mezarında, inkılâbının atisinden emin olarak Ebedî istirahatine varan en Büyük ölü Atatüktür

Bütün ömrünü hizmetine vakfettiği sevgili milletinin ihtiram kolları üstünde u'u Atatürk'ün fânî vücudu istirahat yerine tevdi edilmiştir. Hakikatte götüğü, ger. Türk milletinin onun için aşk ve iftiharla dolu olan kahraman ve vefalı göğsüdür.

Atatürk, tarihte uğradığımız en zalim ve haksız ittham gününde meydana atılmış, Türk Milletinin masum ve haklı ol-

duğünü iddia ve ilân etmiştir. İlk önce ehemmiyeti kaaranma- mış olan gür sesi, asla yıpran- magan bir kuvvetle nihayet bü- tün cihanın sukuruna nüfuz et- miştir.

En büyük zaferleri kaza- dıktan sonra da Atatürk, öm- rünü, yalnız Türk Milletinin haklarını, insanigete ezeli hiz- metlerini ve tarihe hakkettiği mezigetlerini isbat etmekle geçir- miştir. Milletimizin büyüklüğüne, kudretine, faziletine, medeniyet istidadına ve mükellef olduğu insanigete vazifelerine sarsılmaz itikadı vardı "Ne Mutlu Tür- küm diyene", dediği zaman, kendi engin ruhunun, hiç sön- meyen aşkını en mânalı bir su- rette hulâsa etmişti.

Fena zihniyet ve idare ile geri bira- kılmış Türk Cemi- yetinin, en kısa yol- dan insanlığın en temiz zihniyetleriyle mücehhez, modern bir devlet haline getirmek, onun baş- lıca kaygusu olmuş- tur. Teşkilâtı Esa- siyemizde ve bugün hizmet başında, ir- fan muhitinde ve geniş halk içinde bulunan bütün va- tandışların vücdan- larında gerleşmiş olan Latik, Milli- gerçi, Halkçı, İnkı- lâpçı, Devletçi Cum- huriyet, bize bütün evsufiyle Atatürk'ün en kıymetli emane- tidir.

**BÜYÜK
TÜRK
MİLLETİNE**

REİSÜL-CUMHUR
İSMET İNÖNÜ

Ufulündenberi Atatürk'ün aziz adı ve hatırası, bütün hal- kımızın en candan duygularıyla sarılmıştır. Memleketimizin her köşesinde ve bütün milletçe ken- disine gösterdiğimiz samimî bağ- lılık, Devlet ve Milletimiz için kudret ve vefanın belâğ misalidir. Türk Milletinin aziz Atatürk'e gösterdiği sevgi ve saygı, onun niçin Atatürk gibi bir evlât ye- tiştirebilir bir kaynak olduğunu bütün dünyaya göstermiştir.

Atatürk'e taziye vazifemizi ifa ettiğimiz bu anda, halkımıza kalbimden gelen şükran duggu- larını ifade etmeyi ödenmesi lâzım bir borç saydım.

Milletler arasında kardeşçe bir insanlık hayatı Atatürk'ün en kıyme- tli hasası idi. Bütün dünya ölümünün gör- düğü ihtiramı, insa- nlığın âtisi için ümit verici bir müjde ola- rak selâmlarım. Bu sözlerim, yazıtlarıyla ve toprağımıza şö- valye askerleri ve mümtaz şahsiyetler- ile yaşamıza iştirâk eden büyük millet- lere, Türk Milleti adına şükranlarımın ifadesidir.

Devletimizin bânisi ve milletimizin feda- kâr, sadık hâdimi,

İnsanlık idealinin aşık ve mümtaz siması, Eşsiz kahraman Atatürk! Vatan sana minnettardır. Bütün ömrünü hizmetine ver- diğin Türk Milleti ile beraber senin huzurunda tazim ile beraber senin huzurunda tazim ile eğiliyo- ruz. Bütün hayatında bizerahun daki ateşten canlılık verdin Emin ol, aziz hatıran sönmez meşale olarak ruhlarımızı daima ateşli ve uyanık tutacaktır.

Ondan Sonra

Aramızdan ayrılalı üç yıl oldu! Büyük yaşın üstüne yığılan günlerin ardında Onu; uzaklaştıkça heybeti artan karlı dağlar gibi bir az da ha azametli ve baş döndü- rücü buluyoruz!

Gün geçtikçe Onun manevi varlığının daha faz- lasile benliğimize sindiğini, etrafımızı Onun aziz hatıra- larının çerçevelediğini gör- mekteyiz.

Dünyayı saran ve sar- san müthiş ve kanlı bir mü- cadele ortasında eğer bugün hür ve müstakil yaşamak irade ve enerjisine sahip; Millî Şefin etrafında çelik bir kale gibi durabiliyorsak; bunu hiç şüphesiz Ebedî Şef

Tevfik VURAL

(Arkası sayfa 2 de sütun 4 de)

Atatürkün Ölümü

Dünya fikir âleminin bir Millet bağrından en acı bir feryad halinde bütün vicdanları sızlatan, bütün şuur sahiplerini şaşır- tan ve herkesi işi başında durduran, düşündüren sesi, bu gün Türkiyeden dinle- mişti, bir Millet bünyesinin küreyi sarsar gibi olan bu hınçkırığı dünyaya yayılınca her mezhep adamı bu hınç- kırığın kulağına çarptığı yerde ihtiram vaziyeti aldı, saygı ile sustu, şerefli hare- ket etti.

Her mezhep adamı o dakikada bütün ihtiraslarının üstünde büyük ölüye karşı saygı duygusunu yaşattı ve Türk Milletinin o lâhza için

Cemal Rıza Çınar
(Arkası s. yfa 3 de sütun 1 de)

ATAMIZI TAVAF

Bir milletin melâlini söyler derin derin Derya önünde çırpınarak Dolmabahçenin, Gönlümde eski hatıralar, eyledim tavaf, Artık o doğmuyor diye muzlimdi her taraf

Çamlar hüznü, yollara düşmüş söğüt, çınar Yaprak döküp huzura kapanmıştı sonbahar Mermerli methalin ona lâyık vakarı boş, Heyhat o muhteşem kapının intizarı boş, Sessiz nöbetçiler de heyûlâ dolaşmada, Her yerde bir kederi muamma dolaşmada.

Susnuş bütün saray, nefes almaz o izdihamı Son uykusunda tek rabat etsin diye Atam Son uykusunda öyle mi bir d- vir uyandıran, Bir ırka can veren Atatürk adli kabrahman?

Düşün olur mu toprağa göçmüş cihan gibi, Sönsün o mavi gözleri bir âsuman gibi, Sussun o mavera konuşan madenî sada Dursun olur mu hilkate bir fahr olan zekâ?

Sözler ki çağlayıp köpüren bir pınar gibi, Hisler ki şahlauıp atılan dalgalar gibi, Atiye, hale, geçmişe her anda bir temas, Bin türlü ihtisas ile bin türlü ihtiras.

Milyonla halkı cezb ile mihrak olan zekâ, İfrat, hadsi, vecdi, tezaile bir deha.. Bir meş'aleydi neş'esi her bezme nur olur, Bir harikaydı benliği bir mülkü doldurur. Cismile pek güzeldi ve rubile devdi o, Bir yıldırımdı, bir mütekâsif alevdi o. Eyvah o varlığın bize kalmış fesanesi Yastıkta bir ışıq yele, aslan nişanesi. Karşımda servilik ve gurubun vuran alı Göklerde şimdi Çankayanın şanlı Kartalı. Ey nam alan, zafer yaratan, inkılâp açan, Ey yol veren hükümleri tarihe bir zaman, Ey eski kahramanları geçmiş asırların! Gaziye ihtiram ile kalkın ve toplanın, Saf bağlayıp selâma durun hep! Odur gelen Türk ırkının muhabbeti üstünde yükselen. Ölmez evet gönüllere heykel kuran Atam: Lâkin nedir içimdeki payansız inhidam?..

Ibrahim Alâettin GOVSA

Onun için Gençliğin Döküğü Gözyaşının Manası

Hükümet Millettir, Millet Hükümettir

Atayı Anarken

Üç sene evvel bugün bütün Türk dünyasının en matemli bir günü idi. Sanki herkes mukadderata müdahaleye hazırlanıyordu.

Hiç bir tabiat hadisesi Atatürk'ün ölümü kadar ehemmiyetli değildi.

Tabii hadiseler keyfiyet bakımından beklenilmeyen büyük farklar arz ederler. Meselâ Japonya yer sarsıntısı ile Erzincan felâketindeki plânçolar nihayet biri diğerinin bir kaç mislinden ibaret fakat tablo aynı idi.

Tarihte kıt'alar fetheden tacidların, fatihlerin ölümü gelip geçici bir kafiye riyesinin sona ermesini andırırmıştı. Sürükledikleri kitleler çölde yollarını şaşırmış acemi yolculara benzemiş, geride bir miras bırakmamışlardı. Fakat Atatürk, ölümünde milyonlarca insan değil koca beşeriyet toplamış ve ağlamıştı.

Atatürk insanlık ve hürriyet için bir meşale olmuş millî kalkınmada imanının büyük lüzumunu isbat etmiştir. Bu sebeple ölümünde ruhlarımız tutuştuğu halde göz yaşlarımız kurumuştu. Bu ızdırapta bir şef sevgisi bir coşkunluk ve şükran borcu karıştı.

Böyle büyük evlâdın az zamanda dünya milletlerini kalplerini bu kadar kudret ve hakimiyetle teshir edebilmesi harikası ile istikbale meş'ale tutmaya hak kazanmış bir millet olmakla yastımız azalıyordu.

Bir cemiyet yarattığı halde insan kalabilen Atanaciz vücudunu bir gün toprağın alacağını yalnız Türk Cumhuriyetinin ilâle ebed payidar olacağını, milletin hukuk ve menfaatı bahis mevzuu olduğu zaman ve

HAFTADA BİR

KARA GÜN

Hayat tatlı ve acı hatıraların dizilmesinden mürekkep bir kâldır. İnsan ömrü mesut ve mağnum, neşeli ve kederli fakat boy boy haleti ruhiye içinde geçer.

Herkes kendi idraki nisbetinde enfâsî veya afakî tesirlerin hisleri nihayet birer hatıra olurlar. Düşündükçe, veya herhangi bir vasıta ile o hadisat tekrarlandıkça içinde taşıyormuşuz gibi müteessir oluruz.

Bir milletin kahramanlık destanları, tarihi işte bu tabii ihtiyacın tatmini gayesiyle vücut bulmuş keyfiyetlerdir.

Bittiren tarih boyunca dünya teklârların fevkiye çıkan Türk ırkı mesut günler yaşadı, zafer ve medeniyet asarile övündü. Bâ- insanlığı ile iftihar etti.

Biz o neslin çocukları, ırkımızın konunu damarlarında taşıyan "ATA", mızla mesut, müreffeh günler yaşadık. Senelerin, insanların hattâ dakikaların zevkini büyük bir haz ve çok haklı, çok o gün; felek bizi kışkırdı, o gün yaşadığımız mutlu günlerin bedeli, kâinat dolusu acı, kalbimizden, hareket edip gözlerimizden boşaldı.

O gün biz ağladık, millî varlığımıza ve asaletimize gakisır suyunu gözyaşımızdan aldı o gün.

Ağladık, ağlıyoruz, fakat bu, bizim millî hamlemize sekte verecek bir ağlayış değil, hızımızı artıran, benliğimizi takviye eden menbaî halinde bize daima ve daima hız verecektir.

Onun şahsî kâdar hatırası da bize kuvvet ve kudret kaynağıdır.

DORUK

Atatürk'ün Trabzonda İlk Nutukları

Atatürk'ün Trabzonu ilk şereflendirdikleri gün - 15 Eylül 1924 - Trabzon Belediyesi'nin şerefine verdiği ziyafette belediye reisinin nutkuna cevabı söyledikleri tarihî nutkunu aynen derç ediyoruz:

Trabzonu ve Trabzonluları temsil eden zati âlilere Trabzonda bir sofrada bulunduğumdan pek memnuniyet hissediyorum. Bilhassa bugün yaptıkları hararetili istikbalden, gösterdikleri ciddi samimiyet ve muhabbetten dolayı muhterem Trabzon ahalisine arz etmeği vazife bildiğim kalbi teşekkürlerimi zati âlilerine hitapla izhara fırsat bulduğumdan çok bahtiyarım. Efendiler, hemen bütün Trabzon halkını yekpare bir samimiyet kütlesi halinde gördüm. Kadınlarının, çocuklarının, ihtiyarlarının gözlerinde yaş gördüm. Bu ne farti tahassüs, bu ne şefkat, bu ne yüksek ahlâktır. İtiraf etmeğe mecburum ki bugünkü müşahade ve mahsusatın bu kıymetli memleket ve muhterem halk hakkında bizde hasıl ettiği fikirleri, kanaatleri bu güne kadar hiç bir vasıta bu derece temin edememişti. Emin olabilirsiniz ki Trabzonu ve muhterem Trabzonluları ziyaret etmek, senelerdenberi bize hakim olan büyük bir arzu ve derin bir iştiağ halinde idi. Beni bu saadetten bugüne kadar mahrum eden malûmunuz olan ahval ve şerait idi. Bugün mesudum. Çünkü beni sevdiğimi görmekten meneden bu meş'um şerait kâmilan bertaraf edilmiştir. Çok arzu ederim ki müteaddit telgraflarla beni görmek arzusunun izhar eden Trabzon mülhakatını ve mülhakat ahalisini de ziyarette şeref yap olayım. Fakat okadar zaman tahsisine imkân olmayacaktır. Ne yoz ki onları şimdilik hürmetle yad ve selâm ve muhabbetlerimi takdim eylemekle iktifa etmek

mecburiyetinde bulunuyorum.

Arkadaşlar, beş sene evvel ilk defa Samsuna ayak bastığım zaman bana kuvveti kalp veren vatandaşlarımın ilk safında kahraman Trabzonluların bulunduğunu asla unutmayacağım. Sakarya melhamei kübrasına üçüncü fırka ile yetişen Trabzon evlâtlarının meydanı muharebede gösterdikleri fedakârlığın kıymetli hatırası daima dimağimde menkuş kalacaktır. Bu vatanperver halkla, o kahraman evlâtlara malik olan bu kıymetli memleketimizi bir [Ermenistan] mahreci veya muhayyel bir [Pontos] kiralığı ülkesi yapmak talep ve tehditleri ne meş'um idi. Şüphesiz ana bu set ilelebed hayal olmuştur.

Efendiler, vatanın vahdetini, hürriyet ve istiklâlini temin eden milletimizi Cumhuriyet idaresine kavuşturan inkılâbımız, iktisadî refah ve saadetimizi, medeniyet âleminde lâyık olduğumuz mevki de temin edecektir. Bu feyyaz, ahalisi zeki, müteşebbis, çalışkan olan Trabzonumuzu az zamanda dahile şimendiferlerle raptolunmuş, güzel rıhtım ve limanla teçhiz edilmiş görmek nuhbei amâlimdir. Trabzon, Türk camiasında Cumhuriyetin zengin, kavi, hassas, pek mühim istinad menbalarından biridir. Böyle bir Cumhuriyet şehri elbette istilzâm ettiği esbabı umran ve terakkiye malik olacaktır. Sözlerime nihayet verirken muhterem Trabzonlulara muhabbet ve hürmetlerimin ve gösterdiği samimi hissiyattan dolayı teşekkürlerimin iblâğına vesâlet buyurmanızı rica ederim.

Ondan Sonra

Atatürk'ten aldığımız irşat ve ilhama borçluyuz!

Bu günkü Türkiye'nin büyük kurucusu her şeyden evvel artık bizim için bir raliteden ziyade bir timsal ve meş'ale halini almıştır!

Ona olan bağlılığımız; maziden ziyade hâl ve istikbalimizin garantisini ifade eder!

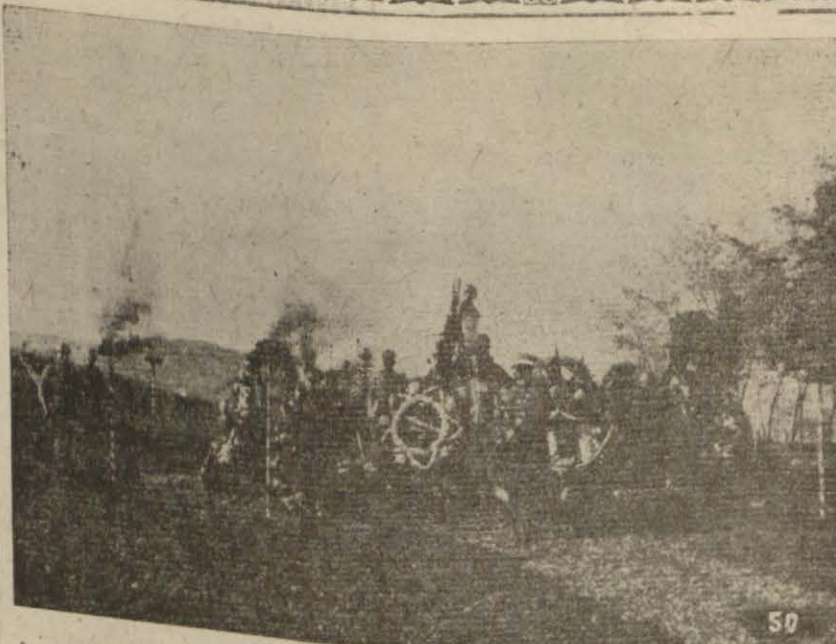
Atatürk büyük ve ideal Türklük için bir kurtuluşun başlangıcı olduğu kadar; aynı zamanda devamıdır!...

Tevfik VURAL

Hayatını feda ettiğin Hatay kurtuldu, istediğin yurtta sulh, cihanda sulh yalnız Türkiye'dedir. Ruhun şad olsun.

Bugün milletçe manevi huzurunda tazim ile eğiliyoruz.

Avukat Zihni Can

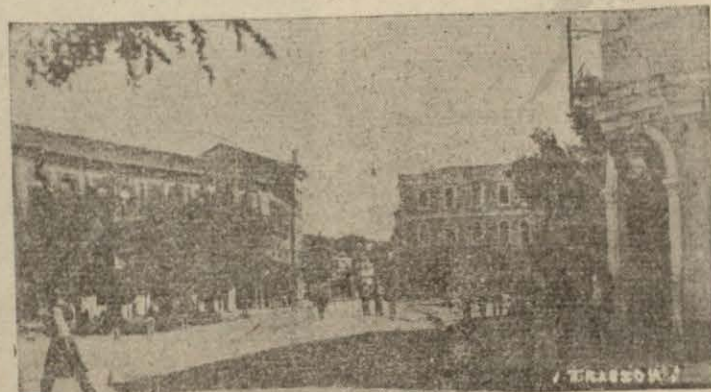

haklı hayatın bile mutlak olmadığını devletimizde hürriyetin payansız olduğunu, hududu onu payansız yapan esasların mahfuziyeti ile kaim ve mahdud ve Cumhuriyetin fazilet olduğunu tatmin kudretile meclis ve mahfillerinde ifade buyururlardı.

Kurduğu Halk Partisini millete hâdim kılmış devleti aslı gayesine muzahir olgunlukta yetiştirmişti.

Her muvaffakiyetin millete mal edilmesi, millî mevcudiyetin muhafazasında kanun ve kaidelerin ancak umumi menfaatlara tahakkukuna masruf olmasını temin etmiştir.

Samimiyetin gözlerden anlaşılabileceğini söylemekte caali hareketlerden hoşlanmadığı, samimiye aşık olduğu kalp inceliği anlaşı-

İçimizdeki Atatürk

Umûmî telâkki itibarile ölüm yokluk demektir.

Bu hüküm, gelişigüzel bir fert için doğru olabilir, fakat tarihin nadirâtından olarak kitlenin umûmî seviyesi fevkiye çıkan müstesna kabiliyetli bahtiyarlar, bir kaç yıllık fanî bir ömürden sonra ölüm denen yokluğun derinliğinde kaybolmazlar.

Maddî hayatın yanısında, fakat ondan çok daha kıymetli bir manevî hayat vardır:

Cemiyetin ruhunda yaşamak...

Bu ebedî hayata kavuşabilecek kabiliyet ve dercede olan bahtiyar faniler, öldükten sonra, unutulmak değil yeni, canlı, ve nihayet asırdan asıra intikal eden bir varlık olurlar.

Nitekim asırlarca evvel ölen Atilla Türkün müsterek vcdanında o günkü haşmetile yaşadığı halde isimleri herkesce meçhul nice sağlar var!

Ata'yı aramızdan kaybedeli üç büyük yıl geçti, fakat onun yokluğunu iddiaya kalkışacak bir ferd tasavvur edemiyoruz. O, dün olduğu kadar bugün içimizde benliğimizin ta içindedir.

Atatürk gibi bir ölüye kalbini mezar etmiş milletler bahtiyardır. Çünkü, insan, daimî kontrol i tayan bir varlıktır. Zaman zaman kendi nefsi üzerinde yapacağı kontrolleri iyi kötüden hayrı şerden ayırd eder ve insanlığının icabı olan doğru yoldan ileri gider. Her yıl olduğu gibi bu yıl da çok sevdiği bir vücudun hatırasını enan her Türk dününü ve yarınını düşünüp, iç alemini kontrol ediyor.

Bin şükür Allaha ki büyük Atanın izinden katıyen ayrılmadığımızı, bilâkis onun temellerini attığı büyük binaya gücümüzün yettiği kadar ilâveler yaparak göklere yükselttiğimizi bu matemli günde yaptığımız kontrolden anlamış bulunuyoruz.

İnanan bir millet neler yapmaz ki? Atamız, sana inanıyoruz. Aziz ruhun bu milletin fedakâr ve munis kalbimde yattıkça şad olsun!

Kahraman Milli Şefimiz sana inanıyoruz, bütün varlığımızla Atatürk'ün izinden ve göstereceğin yoldan yürümek, usanmadan koşacağız.

Ve inanan bu millet saadetin, insanlığın, büyüklüğün sırrına ermiş bir varlık olarak ebediyen yaşayacaktır.

FAHRİ DORUK

Türke Müsbet ve İyi Bir Şey Veriniz Bunu Reddetmesi İhtimali Yoktur

Bir Türk Dünyaya Bedeldir

Akçaabat, Of
Hükümet Konakları

Nafia Müdürü
MAHİMUT YONAT

Akçaabat ve Of'ta inşaatı neticelenen Hükümet konaklarının kat'i kabulleri mesleğinde muktedir ve değerli Nafia Müdürümüz Mahmut Yonat tarafından yapılmıştır.

Gerek Akçaabat ve gerek Of'taki hükümet konakları bütün daireleri içerisinde alacaktır. Akçaabat Hükümet konağı 60 bin liraya mal olmuştur.

Atatürk'ün ölümü

— Beştarafı 1 de —

perişan haline acıdı. Çünkü Şarkın olduğu kadar Garbın da istifade ettiği bir ziya sönmüştü. Ve yine çün kü bütün insanlığa karşı ruhunda hakiki sevgiyi yansıtan bir milletin atası ölmüştü. o millet, ki medeniyetle iftihar edenlere ileriliğin ışığını vermiştir.

Üç sene evvel bu gün bütün insanlık âlemi, Ankara istasyonundan Türk milletinin, Ebedi Şefinin arkasından ne türlü ağladığını görmüş ve dinlemişti.

Üç sene evvel bugün, Türk benliğinin müthiş bir surette sarsıldığı bir gündü. istiklâl mücadelesinin, muvaffak kumandanının maddi âleme gözlerini kapadığı bir gündü. yeni Türkiye'yi kurana, yeni bir ruh, yeni bir terbiye, yeni bir rejim, yeni bir Türk âlemi yaratan fevkalade bir şahsiyetin üflediği gündü.

Türk milletinin haklara müstenit en esası ve hiç bir zaman sarsılmayacak, hedefinden şaşmayacak bir inkılâb yaptığının en metin misali Atatürk'ün ölümüdür. Ebedi Şefin maddi ayrılığı yükseltici davasının, davamızın etrafında daha üstün bir milli vahdet havası doğurmuştur. Ölümünden sonraki ve bilhassa şu an içindeki Türkiye bu noktayı tam bir vuzuhla ifade etmektedir.

Hak ve menfaatlarının etrafında, kudret kaynağı olan, milli hudutlarının çerçevesi içinde yükselmeye susayan Türk milletinin Atatürk'ün ölümünden sonra en büyük tesellisi Milli Şefin ölümlü başımızda görmek olmuştur.

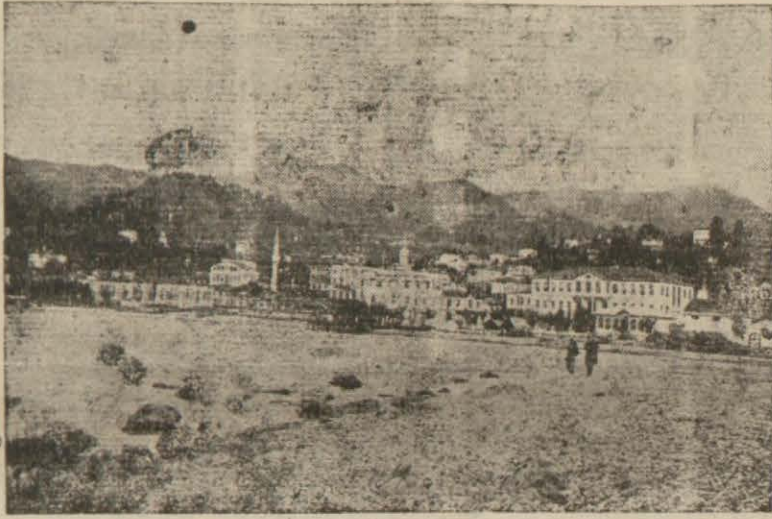
Mezarında inkılâbın atisinden emin olarak Ebedi istirahatına varan en büyük ölü Atatürktür.

Trabzon Halkevi Rizede

Ramazan Bayramının üç gününe sıkışabilecek en güzel zevk ve eğlence fırsatlarını kaçırmayıp ta olduğu yerde pinekleyenlere elbette acınır. Bir dairedede, bir memuriyette sürütenler için bu üç günlük tatilde alabildiğine kadar koşmalı.

(Kör) den başka (Ayşe Opereti) nin şarkı fasıllarını otobüste de prova eden ve bundan başka tegannilerle de tiz perdeden çıkan gençlerimiz bize kısa bir yolculuğun en zevkli seyahatini verdi.

Bizim belediye otobüslerinin içerisi hemen Zefanos düziğünden bir parça kadar vardır. Gerçe 4 saatlik bir yol, lacağuz, amma, sahne kabiliyetlerinin imtihanını vermeğe gider vaziyette çok heyecanlı olan gençlerimiz muvasalat noktasına kadar ruhunu nasıl büküp bekliyebilir? Şoför mahallinin geniş kısmında derhal bir sahne kuruldu ve sıra ile hamletten, cehennemden parçalar oynamaya başladılar. İnsan, rolleri icabı bu çevik ve ciddi hareketlerin tesirine kapılarak kendini atlantik seyahatinin binbir eğlencelerinden bir sahne önünde zannediyor.

Rizenin genç, kibar, çalışkan belediye reisi, arkadaşlarıyla bizi Malbet'te karşıladı. Akşam yemeğinde Kafiyele oruç olanlarımızda vardı. Arafе günü top vakitini otobüste çalkanarak beklidenlerimize Rizede çorba kasesini, kucaklar gibi koştular.

Yarın bayramı her tarafta yarınki bayrama hazırlanışın kendini hissettiren bir gizli sevinci var. Müttemadiyen döken bulutlar caddelerdeki ampulleri karartacak gibi alçılıyorlar. Odalarımıza çekildiğimiz zaman Tan otelinin odadan odaya, kattan kata ses nakleden hassas yapılışı uyku tutturuyor. Bizim artist Mümin'in hafiften çektiği yaya lace ve yanık bir ses refakat ediyordu. Diğer odalardan somya gıcırtıları, ayak sesleri ve hafif bir iki konuşmadan sonra hepimiz Mümin'in odasında ve etrafında toplandık. Koridordan alt kata ve pencerelerden caddeye taşan keman sesi, her tarafı susturdu. Zarlar, gazinoda tavla oynayan acılı oyuncuların avcunda islandı. Rize'li kardeşlerimizle misafirperver muhitlerinde ilk gecenin en coşkun saatlerini yaşadık. Bir ara, artist Mümin'in hayatını dinlerken ortaya incelemeğe değer bir mevzu çıktı. Meger, Keradeniz halkının ve doğunun tanıdığı bu sempatik artist şair Mehmet Celâlin oğlu imiş. Bilhassa (Küçük gelin) inde yaralı bir ruhun bütün gövüllere tesir eden yaralı bir ses vardır. Servetifloun kafilesinin sayılı fertlerinden olan bu mütevezi şair hakkında ayrıca bahsedeceğiz.

Gözlerimiz pek fevkalâde bir hava ile açıldı. Dün gece Rizeyi kaplıyan bulutlar siyah çemberici çekmiş, doğu tepelerinden yükselen güneş hepimizi sevindirmişti. Çocuklar daha uykudalarken doktor Kâzım Güler, bir kaç arkadaş meyva bahçelerine doğru yürüdük (Bir içim su) tabiri mutlaka buradaki manzaraya bakmaktan doğmuştur. Mandalinadan başka diğer meyvaların sonu gelmesine rağmen bahçeler yalnız yaprak kokusu vermiyor!

Küçük bahçesinde (çaycılık) la meşgul olan mataracıya sabah vakti ilk ziyareti yapan ve (Bayramın mübarek olsun) diyen bizdik. Çaylar, kahveler kıyısında bahçesinde tatlı tatlı naklettikleri hatıralarını dinledik. 70 Yaşına yaklaşan mataraemin bünyesi 720 günü bir sene olarak kabul ediyor. Yaz, kış meyva bolluğu içinde, meyva suları içmekle hayat geçiren bu min-taka halkı kadar sağlam bünye ender bulunur. Geniş bahçelerinde, meyvaları dudaklara kadar sürünen çeşit çeşit ağaçlar altında 75 yaşından beri bugüne kadar sofrasını kaldırmayan, keyfini bozmayan Mata-

ne kadar güzel tanzim edilmiş. En tatlı ömür, bütün mevsimi burada bir çadır altında geçir-mektir. Vadilere dalan gözle-rimle, çocukların her telden çalıp eğlendikleri şarkılar arasında bu hayatı sayıklamıştık. Şehrin bitişindeki bahçe-den dönerken fidanlık şefi Asım Zihni ile karşılaştık. Bu mefkûreci Türk evladı bizi samimiyetle kucakladı ve çay imal edilen yere götürdü.

Çay denilince bunun bahçe-lerdeki şeklini görmiyenler çoktur. Kamelya cinsinden bütün mevsim boyunca yaprakları daima yeşil kalan küçük bir ağaçtır. Yağmuru bol olan yerlerde yaşayabilir. Kökünden 1,5 metreye kadar rııp yer bulur ve sık sık yağmur görürse yan gelir, size, bize, hepimize se-maveri ve çaynı bol bol kay-nattırır! Vaktile bir tohum bu mintakaya düşmüş olsaydı, Rize-nin çaycılık şöreti, Assamdan, Çinden, Japonyadan geri kal-mazdı! Mamafî Rizenin yağmur-ları ve müsait sahaları şu bir kaç sene içerisinde çaycılığı alabildiğine yürütecektir. Tür-kiyenin de, İngiltere, Rusya ve Felemenk gibi en çok çay içilen memleketlerden biri olduğu muhakkaktır. İngilterede beher nufusun senede 3 kilo çay içtiği hesap ediliyor. Bizde bilhassa souk mintakalarındaki milyon-larca halk müttemadiyen çay iç-er. Bu itibarla çay istihsalı ve çaycılığın inkişafı cephesinden de kalkınmamızın mühim bir işti ve buna da muvaffak ol-duk demektir. Büyük İnönü'nün başvekil iken yaptıkları şark seyahati Rizede Türkiye'nin çay-cılık işini halletmiştir.

Ziraat bahçesinden baktı-ğınız zaman Rizenin bütün dağ-larının set set timar edildiğini görürsünüz. Bütün her taraf, milli servetten milyonları tırası verdimeyecek olan bu çay bah-çeleridir. Hükümet bir dekar çay ziraatı yapan vatandaş bu-nun masrafı olan 33 lirayı veri-yor ve sonra bu vatandaş mah-sûl zamanı çay yapraklarının kilosunu 60 kuruşa hükümete satıyor.

Çay ziraatine taalluk eden bütün masrafları hükümet ve-riyor ve bu parayı müstahsil den çay satın alma mukabilinde ka-patıyor. Bahçesinin gelecek se-neki mahsûlunu tamamen kendi-sine kalan müstahsil parlak bir hayata doğru yürüyor. Meyva-cılığına eklenen çaycılık, Rizeyi karadeniz vilâyetleri arasında zenginlik noktasından birinci safa alacaktır.

Müstahsil ot halladaki çayı satarken bunlara başka ot ka-rıştırılmadığı tetkik edildikten sonra alınıyor ve kerevetlerde solduruyor ve sonra furunda kurutuluyor.

Rizede çaycılık 12 bin dekar araziye kapladığı takdirde Türkiye'nin istihlakını karşılayan bir istihsal elde edilecektir. Ziraat vekâletinin fabrika kurmak üzere istihlak eylediği 108 dekar tarazide bugün için fidan yetiştirilmektedir. Kafiyeye istihlak eden vilâyetimiz parti ve belediye reisleri de dahil olarak bu fidanlıkları gezmeğe gittikimiz gün, Rizedeki tetkik-lerden en faydalısı olmuştur. 3 Senede yetişen çay fidanları buradan müstahsile tevzi ediliyor. Rizede çaycılık başlarken toprak durumunda hayli mas-

rafi istilzam eden inkılâplar oldu. Burada tarazi meyillidir. Asım Zihninin verdiği izahatta devamlı yağmur gören meyilli arazide, sular toprağın nebatı kabiliyetini sürüp götürüyor. Bundan dolayı artık tek buğday başağı ve mısır püskülü görün-miyen bu çay mintakasinda a-razi baştanbaşa sedlendirilmiş-tir. Binaenaleyh yağmurların sür-rüp götürceği bir vaziyet yok-tur, düştüğü yerin derinliğine doğru yol alacaktır.

Çay fidanları o kadar itina ile yetiştiriliyor ki, bunu bir çocuğa karşı olan bakım duy-gusu derecesinde ötilendirmek yerinde olur. İdealis Türk mte hassası Asım Zihninin 108 dekar fidanlığı ortasından bölüp ka-risler çizerek bir ucundan çı-kama kadar verdiği izahatı din-lerken iktisadi bünyemizde baş-liyan yeni bir inkişaf devresinin müsbet neticelerine bizzat şahit aluyor ve bütün gözlerde milli gururun şahlandığını görüyorduk.

108 dekar arazide her nevi-den meyva fidanı vardır. Rize-nin ihracat yapamadığı bir kıs-ım meşhur meyvaları bol mik-tarda yetiştirme gayreti burada gözze batıyor.

Fidanlıkta sepet söğüdü, de-ailen bir nevi nebat var. Bun-lardan örme koltuklar yapıyor-lazmir mintakasinda yetişen bu nebatın şimdi Rizede de yeti-tilildiğini görüyoruz. Bunun da milyonlara varacak bir istih-sal fazlalığı neticesi olarak pek ya-kında Rizede İzmirdeki gibi daha zarif koltuk imali başla-yacaktır.

Rizenin belediyeçiliğinde bir ilerleme var. Büyük ana cadde ile Cumhuriyet meydanının parke döşetilmesi şehrin birinci derecede göze batan süsüdür, temizliğidir. Sonra çok güzel bir parkı var.

Erzurumdan aldığımız bron-şit burada küçük bir dikkatsiz-likten canlanır gibi oldu. Ak-şama (Kör) oynanacak. Halk arasında bilet tedariki telaşı hissediliyor. Otelde biraz isti-rahat lazım.

(Kör) de Mesadet Uzel ve Muzaffer'i görmek lazımdı. Mu-zafferin, makyeji atarak kabili-yetine, ruh kuvvetine istinaden Oyun sonuna kadar hiç kırma-dan gözlerini sabit bir bakışta devam ettirmesi en başta gelen muvaffak hareketlerinden biri idi. Mesadet Uzelin sahneye hakim olan sesi, jesti, yüksek ruhu ve olgun istidadi, piyesin sonuna kadar seyirinde çok ciddi ve hisli bir takip ve alâka yarattı. Diğer çocuklar da rollerini immanlı sarışlılarla ve

Sabahleyin saat 8 de hare-keket borusu çalacak. Birinci ka-file tam vaktinde yola çıkacağı sırada Belediye reisiimiz Muam-mer Yarımbyık Rize Belediye reisine kafiye namına gördüğü-müz alâka ve derin muhabbeti

hakkile yaptılar. Takdirkâr Rize halkı, Halkevi Temsil Kolunu-zun (Kör) deki her muvaffa-kiyet safhesini takdir etti ve Rize Tiyatrosu böyle takdir ses-lerini pek az olarak kaydet-miştir, denilebilir.

Trabzon Halkevi Temsil Kolunun taiminkâr istidat ve kabiliyeti hemen Rize muhitine yayıldı. Ve yer bulamadıkların-dan dolayı gelemiyenler vah-

landılar. Muzikli olduğundan yarın akşam oynanacak (Ayşe opereti) ni görmek merakı daha fazla .

Sabahleyin hava dünkünden daha açıldı. Ve adeta mevsimin geri dönmüş olduğu hissini veriyordu.

Akşama kadar Rizenin ge-zilmedik bir yerini bırakmadık. Ve bütün Rize gençleri de bizi son dakikaya kadar yalnız bı-rakmadılar.

Meyvacı dükkanlarından al-dığımız Hos karpuzları cesame-tinde armutların her birini çaki ile dilimlemek kabil olamıyor.

Sahne ile alakadar olmayan bir kaç arkadaş akşam yeme-gini eski belediye reisi bay Mataracı Hakkının köşkünde, mükellef sofrasında yedik. Rize halkının kahvenin kilosunu Trab-zon halkından daha ucuza mal ettiği davası burada açıldı. Ka-lemelere, kâğıtlara asılanlar oldu ve nihayet Trabzon'daki kahve satışlarında Rizeye nazaran pa-hallık olduğuna kanaat geti-rildi.

Yemek soframızda parti vilâyet idare heyeti azasından bay Mustafanın milli mücadele günlerine ve ona te-kaddüm eden nazik zamanlara dair naklettikleri çok kıymetli ha-tıralarını istifade ederek dinledik.

(Ayşe opereti) nin ekisleri tiyatroyu yeriden sarsıyor. Çocuklardaki coşkunluk sîlet hissettirmiyen bir uçuş halini almış. Sahnede yine Mesadet Uzel, yine Muzaffer . . . Sonra Orhan, Enise, Muh'tis, Münir İrfan ve diğer çocuklar . . . Sah-neyi çin, çin, çinletiyorlar. Biz de arasına en cazip duruş ve hareketleri (çat) diye tesbit ediyoruz.

Piyanoda Sedat Dertli, Mü-minde keman; öyle akıyorlar ki, caz ve sahnenin birleştirdiği seslerden bütün ruhları coştu-ran, bazan ağlatan, b a z a n güldüren fevkalâde bir ahenk taşıyor.

(Bravo, bravo) seslerini ardı arası kesilmiyor. Arka ar-kaya iki gece Halkevimizin ver-diği piyeslerden muhterem Ri-zelilerin memnun kaldıklarını tek-rar tekrar dinledik.

Sabahleyin saat 8 de hare-keket borusu çalacak. Birinci ka-file tam vaktinde yola çıkacağı sırada Belediye reisiimiz Muam-mer Yarımbyık Rize Belediye reisine kafiye namına gördüğü-müz alâka ve derin muhabbeti

ifade eden bir teşekkürde bu-lundu. İkinci kafiye de Rize'li kardeşlerimizle son bir grup tesbit ettikten sonra saat 10 da cauncu yil marşını okuyarak Rizeden ayrıldı. Veda ederken hepimizin yüzünde ayrılığın tevilit ettiği bir hüznün havası esliyordu Rizeden ayrılış her zaman böyle oluyor. Çünkü, sıcak, centilmen insanlar.

Cemal Rıza Çınar

Büyük Hadiseler, Fikirilere Büyük Inkılâplar Yapar

Hakikatı Konuşmaktan Korkmayınız

Fındık Tarım Satış Kooperatifleri

Milli Servetin ne rakibi ve nede düşmanıdır

Son günlerde tüccarlarımızın kooperatif barmizden daha yüksek bir fiyatla fındık almalarını, kooperatifin iş görememesi aleyhinde sebep gösterenler vardır. Easen bu müessesenin vucuden dan hoşlanmayanların yahud aklı ermeyenlerin bundan başka düşüneyecekleri tabiidir. Bu muna sebetle hatırıma şu gelmiştir. Bu vatandaşlar ya kooperatifleşmenin hedef ve asıl gayesini tama mile bilemiyor veya yahud şahsi menfaat mülâhazasından vazgeçemiyorlar. İşte dava ve mücadele nin mevzuu buradadır.

Hüsnü niyetle hareket eden lere, iyiyi, güzeli, doğruyu bulmak maksadıyla münakaşa ve mücadele edenlere karışmıyorum. Müsaade ederlerse onlarla başka bir zamanda görüşeceğim. Şimdi sadece şahsi menfaatını fikir mücaadesine karıştıranlarla kooperatifimizin istihdaf eylediği temiz ve asil gayesini henüz kavrayamamış olan vatandaşlar varsa onlarla biraz konuşmak istedim.

Fındığı toplamak, kurutup meydana getirmek bir terata... Satmak da bir tarafdır. Biri türlü zahmet ve meşakkatla fındığını meydana getirmiş olan bir müstahsil, bu yorgunluğunu dindirmek ister. Malını nasıl satacağını, hangi yola gideceğini, hangi kapuya basacağını ve acaba hemen satmak mı, yoksa bir müddet daha beklemek mi, kârı çıkacağını günlerce hesaplar ve nihayet kendisini ihtiyacı sıkıştırdıca, hesabı kitabı bırakır, düşünmekten iş geçer, kâr zarar bir yere yaslansın. Eger sırasına çatırsa belki de diğerlerine nazaran daha yüksek bir fiyatla malını satmış olabilir. Fakat şunu derhal ilâve edelim ki: Fındığını ne kadar fiyatla satarsa satarsın, eline ne kadar para geçerse geçsin: tasarruf ve iktisat olma. Çünkü bundan hayır görülmez. Nitekim para biriktirenlerin müstahsil dağılıp, alıp satanlar olduğu görülmüştür. Kooperatif aynı zamanda bir tasarruf kumbarasıdır. Bu işi borçsuz ve istediği gibi fındığını satabilecek bir şahıs için hesaplamak lâzımdır. Ya, fındığını kar-

şlık göstererek borçlanmış, faizle boğulmuş, malını serbest satmak hareketinden mahrum, meihmet ve insafsız bir mütevasıta eline düşmüş bir zavallı müstahsilin hesabının ne olabileceğini insafsız düşününlerin takdirine bırakalım.

Fındık Kooperatifi bir müstahsilin ta kendisidir. Kendi işinin idaresi kendi elinde olmak kadar büyük bir nimet olamaz. Meydana getirdiği mahsulünü bu vasıta ile satar, meşru bir hakkıdır. Eger bu işi beceremiyorsa bundan doğacak zarar ve mesuliyet yine kendisindedir. Bizim vazifemiz ancak kendisini ikeş ve tenvir etmek olabilir. Yoksa kooperatif demekle bunu müstahsilin nefisinden ayırmak ve soğutmak yolundaki ikeşler fikir sahibini hüsnü niyet sahibi kılmaz.

Bu hakikatleri hemen hemen herkes bilir. Beyhude kafa yormayalım. Artık bundan sonra müstahsilin sırtından geçinmek isteyenler varsa bu sevda ve ümidlerinden vaz geçmelidir.

Fındığın kooperatif barmizinden daha yüksek bir fiyatla satılması, kooperatifin maddi ve manevi şahsiyetinde hiç bir zarar husule getirmez. Hatta bundan iftihar duyar. Zaten gayesinden biri de üzerinde uğraştığı bu mahsulü canlandırmak, ayakta tutmak, inkişaf ettirmektir.

Kooperatif milli mahsulün ne rakibi ve nede düşmanıdır. F. T. S. Kooperatifi ortaklarından Beşikdüzü Osman Yücesan

İlan

Trabzon İera memurluğundan
Açık artırma ile paraya çevrilecek gayri menkulün ne olduğu: Trabzonun Kalemek köyünde ve tapunun şubat 932 tarih ve 63, 64, 65, 76 numaralarında mukayyet temami 1100 lira muhakkıymetli üç kısıt fındıklık ve bir ev ile tarla

Artırma yapılacağı yer, gün ve saat: 2-12-941, asıl günü saat 14-15 de Trabzon İera dairesinde

1- İşbu gayrimenkullerin artırma Şartnamesi 10 11 941 tarihinden itibaren 938-30 No. ile Trabzon İera dairesinin muşyeyen numarasında herkesin görebilmesi için açıktır. İlânda yazılı olanlardan fazla mülk almak isteyenler, işbu şartnâme ve 938-30 dosya numarasıyla memuriyetimize müracaat etmelidir.

2- Artırmaya iştirak için yukarıda yazılı kıymetin yüzde yedibuçuk nisbetinde pey veya millî bir Bakanın teminat mektubu tevdi edilecektir (124)

3- İpotek sahibi alacaklılarla diğer alacaklıların ve ittifak hakkı sahiplerinin gayrimenkul üzerindeki haklarını hususile faiz ve masrafa dair olan iddialarını işbu ilân tarihinden itibaren yirmi gün içinde evrakı müsbitlerle birlikte memuriyetimize bildirmeleri icap eder. Aksi halde hakları tapu siciline sabit olmadıkça satış bedelinin paylaşmasından hariç kalmışlardır.

4- Gösterilen günde artırma-ya iştirak edenler artırma şartnamesini okumaya ve lüzumlu malûmat almış ve bunları temamen kabul etmiş ad ve itibarı olunur.

5- Tayin edilen zamanda gayrimenkul üç defa bağırıktan son-

Tamirat eksiltmesi BEDLEDİYE ENCÜMENİNEN:

- 1 - Belediye parkında mevcut umumî helânın todilen tamirati 18 gün müddetle açık eksiltmeğe konulmuştur.
- 2 - Keşif bedeli 795 lira 16 kuruştur.
- 3 - Muvakkat eminat 59 lira 63 kuruştur.
- 4 - Eksiltmeğe iştirak edecek taliplerin bu ka bil temirati icraya ehliyetli olduklarına dair belediye fen işlerinden alacakları vesika ile 1941 yılında ticaret odasına kayıtlı bulandıklarını gösterir vesikayı eksiltme esnasında encümene tevdi etmeleri mecburidir.
- 5 - Eksiltme 21. ikinci Teşrin 941 Cuma günü saat 15 de belediye encümeninde yapılacağından, isteklilerin yukarıda gazılı teminat vesikaları ile birlikte aynı gün ve saatla encümene müracaatları ilân olunur.

1-4

Eşyanakliyat eksiltmesi

İnhisarlar başmüdürlüğünden:

Trabzon'dan Maçka, Torul, Gümüşhane, Kelkit, ve Bayburt idarelerinin şartnamesi mütübünce bir sene müddetle nakledilecek 300 ton Tuz ve barut hariç İnhisarlar madde ve eşyaların nakliyesi 11 7 941 tarihinden itibaren 15 gün müddetle açık artırmağa konulmuştur.

Taliplerin ihale günü olan 21-11-941 Cuma günü saat 14 de 787.50 liralık muvakkat teminat makbuzlarını ola cık Trabzon İnhisarlar başmüdürlüğünde müteşekkil komisyonca müracaatları ve şartnamesini görmek isteyenlerin Başmüdürlük satış şubesine uğramaları ilân olunur. 1-4

Yiyecek fiyatları

Fiat Mürakebe komisyonundan:

Şehrimiz piyasasında Piriç, Şeker, Buğday, ve Arpa tesbit edilen azami perakende ve toptan satış fiyatları aşağıda gösterilmiştir:

Piriç	Şeker	Buğday	Arpa
51, 75	51	51	51
50	51	13,5	11,5
13	13,5	11,5	11,5

Yağ fiyatları

Fiat Mürakebe komisyonundan:

Kazılarımız piyasalarında satılmakta olan yağlar için tesbit edilen perakende azami satış fiyatları aşağıda gösterilmiştir:

Vakıfkebir	Piyasada	Kilosu	Kuruş
Of	"	125	"
Akcaabat	"	115	"
Sürmene	"	120	"
"	"	90	"

Dükkân icar müzayedesı

Trabzon Defterdarlığından:

Esoak mahallesinden semerciler sokağında kain 10 kapu numaralı dükkânın 112 lira 50 kuruş üzerinden bir sene müddetle kiralanması müzayedesı 21 11-941 Cuma günü saat 14 de defterdarlıkta yapılacaktır. Taliplerin güzde yedibuçuk pey akçesi yatırmak şartile müzayede gırebilecekleri.

1-2

Zayi tastikname

938-939 ders yılı senesinde Trabzon Lise 4 B den almış olduğum tastiknamemi kaybettim ve nisini alacağımdan eskisinin hükümü yoktur. Kadri Acuner

Erzurum İntibaları Gelecek Sayımızda

İstiklalin fark ve geçen günler içinde yüzde beşten hesap olunacak faiz ve diğer zararlar ayrıca hükme hâcet kalmaksızın memuriyetimizce alıcuan tahsil olunur. Madde 133 Gayrimenkul yukarıda gösterilen 2 12 941 İera dairesinde işbu ilân ve gösterilen artırma şartnamesi dairesinde satılacağı ilân olunur.

Şehir Kulûbu Lokantası

Her bakımdan üstünlük arzeden Lokantamız, bilhassa yemeklerinin nefaseti, sevislerdeki intizamı, yeni açılan temiz salonlarıyla umuma açıktır.

Evlere muntazam ve çok hesaplı olarak yemek gönderilir.

Muhterem müşterilerimizin

Lokantamızdan her suretle memnun kalacaklarını temin ederiz. 38

Acelesatlık Hane

Pazar kapuda ruşen sokağında 5 numaralı ev acele satılacaktır. müstemilâti üst katta 3 oda 1 salon alt katta 2 oda 1 mutbak yarım dönüm bahçe ahır çeşme vesaire..

Görmek ve pazarlık için içindekilere müracaat edilmelidir. 1-8

Kiralık Hane

Gazi caddesi sonunda ve solunda denize ve güneşe nazır suyu tesisatını, bir salon, beş oda, bir mutbahi havi 5 numaralı bahçeli bir ev kiralıktır.

Görmek isteyenler içindekilere veya Balık pazarında kâğıtçı Hüseyin Cafer mağazasına müracaat etmelidirler.

Dr. Şükrü Göksu

Birinci sınıf sinir hastalıkları mütehassısı
Cumartesi ve Pazar günlerinden maada her gün saat 17 den 19 a kadar müracaat edecek hastaları UZUN SOKAKTA Kİ muayenehanesinde muayene ve tedavi eder.

Daktilo Alınacak

Lise Direktörlüğünden:
Lise ve Ortaokul mezunları arasında müsabaka ile şimdilik 35 lira ilerde 50 lira olacak ücretle daktilo alınacaktır. İsteklilerin müdürlüğümüze müracaatları. 1-2

Boş Tenekes Satılacak

Vilâyet Daimî Encümeninden:
Hususi muhasebe anbarında mevcut 50 adet boş benzin tenekesi pazarlıkla satışa çıkarılmıştır. İhalesi 12-11-941 tarihine tesadüf eden çarşamba günü saat 15 de daimî encümen huzurunda yapılacaktır. İsteklilerin her gün encümen kalemine ve belli gün ve saatla daimî encümene müracaatları. 1-2

Müsabaka ile memur alınacak

Lise Müdürlüğünden:
Münhal bulunan 15 lira asıl maaşlı Lisemiz dersaletleri memurluğu için Askerliğini yapmış Lise mezunları arasından müsabaka ile memur alınacaktır. İsteklilerin müdürlüğümüze müracaatları. 1-2

Mevcudiyeti milliyemize düşman olanlarla dost olmayalım